

Cours de tibétain - Sangtcheu Meunlam - leçon 23

1. Traduction et analyse

Strophe 24

བདག་ལ་སྐྱོད་པ་ར་འདོད་པའི་གྲོགས་པོ་དག །
 བཟང་པོའི་སྲོད་པ་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་རྣམས། །
 དེ་དག་དང་ཡང་ཉག་ཏུ་སྤང་བར་ཤོག །
 དེ་དག་བདག་གིས་རྣམ་ཡང་ཡིད་མི་དབྱུང་། །

Que j'aie toujours pour compagnons ceux qui désirent mon bien,
 Ceux qui enseignent parfaitement la conduite vertueuse !
 Puissé-je constamment les rencontrer
 Et jamais les décevoir/contrarier ! [24]¹

Puissé-je toujours rencontrer des compagnons qui montrent l'exemple de l'excellente conduite
 et souhaitent mon bien ! Puissé-je ne jamais les décevoir ! [24]²

[བདག་+ལ་+སྐྱོད་པ་+ར་+འདོད་པ་+འི་+གྲོགས་པོ་-དག] །
 [བཟང་པོ་+འི་+སྲོད་པ་] [རབ་+ཏུ་+སྟོན་པ་+རྣམས] ། །
 [དེ་དག་+དང་+ཡང་] [ཉག་+ཏུ་] [སྤང་+བར་+ཤོག] །
 [དེ་དག་] [བདག་+གིས་] [རྣམ་ཡང་] [ཡིད་+མི་+དབྱུང་] ། །

¹ Traduction Claude Al, revue par JM.

² Traduction Audrey Desserrières, livre des Kagyu Meunlam

2. Vocabulaire

བདག་	moi, soi
ལ་	à, vers (particule de direction/datif/oblique)
ཕན་པ་	bénéfice, avantage
འདོད་པ་	désirer, vouloir
ཚོགས་པོ་	ami, compagnon
དག་	particule de pluriel
བཟང་པོ་	bon, excellent, vertueux
སྤྱོད་པ་	conduite, comportement
རབ་ཏུ་	parfaitement, complètement
སྟོན་པ་	enseigner, montrer
ཅམས་	particule de pluriel
དེ་	cela, celui-ci
དང་	avec, et
ཡང་	aussi, même
ཉག་ཏུ་	toujours, constamment
ཐུན་པ་	rencontrer
ཤོག་	particule d'aspiration/souhait
གིས་	par, au moyen de (instrumental)
ནམ་	jamais
ཡིད་	esprit, mental

མི་	négation
དབྱེད་	séparer, abandonner

3. Analyse grammaticale

Première phrase བདག་ལ་ཕན་པར་འདོད་པའི་གྲོགས་པོ་དག

- བདག་ལ་ : complément d'objet indirect - "à moi" où བདག་ "moi/soi" est suivi de la particule directionnelle ལ་ "à, vers"
- ཕན་པར་འདོད་པའི་ : proposition relative - "qui désirent être bénéfiques" où ཕན་པར་ "bénéfique" (forme finale en -ར་) + འདོད་པ་ "désirer" + génitif འི་ marquant la relation attributive
- གྲོགས་པོ་དག : sujet principal - "les amis" où གྲོགས་པོ་ "ami/compagnon" + དག་ particule du pluriel

Deuxième phrase བཟང་པོའི་སློབ་པ་རབ་ཏུ་སློབ་པ་རྣམས་

- བཟང་པོའི་སློབ་པ་ : complément déterminatif - "la conduite vertueuse" où བཟང་པོ་ "bon/vertueux" + génitif འི་ + སློབ་པ་ "conduite/comportement"
- རབ་ཏུ་སློབ་པ་ : verbe qualificatif - "qui enseignent parfaitement" où རབ་ཏུ་ "parfaitement" (adverbe intensif) + སློབ་པ་ "enseigner"
- རྣམས་ : particule de pluriel honorifique se référant aux maîtres spirituels

Troisième phrase དེ་དག་དང་ཡང་རྟག་ཏུ་ཕྱད་པར་ཤོག

- དེ་དག་ : sujet - "ceux-ci" où དེ་ "cela/celui-ci" + དག་ particule de pluriel
- དང་ : particule de conjonction - "avec"
- ཡང་ : particule d'emphase - "aussi/même"
- རྟག་ཏུ་ : adverbe temporel - "toujours/constamment"
- ཕྱད་པར་ཤོག : verbe d'aspiration - "puisse-je rencontrer" où ཕྱད་པར་ "rencontrer" + ར་ (forme finale) + ཤོག་ particule d'aspiration/souhait

Quatrième phrase དེ་དག་བདག་གིས་ནམ་ཡང་ཡིད་མི་དབྱུང་

- དེ་དག་ : complément d'objet - "ceux-ci" (reprenant les amis spirituels)
- བདག་གིས་ : agent - "par moi" où བདག་ "moi" + གིས་ particule ergative
- རམ་ཡང་ : adverbe de négation temporelle - "jamais"
- ཡིད་མི་དབྱུང་ : verbe négatif - "ne pas abandonner mentalement" où ཡིད་ "esprit" + མི་ négation + དབྱུང་ "séparer/abandonner"

4) Traduction littérale

Les amis qui désirent m'être bénéfiques, ceux qui enseignent parfaitement la conduite vertueuse, puisse-je toujours rencontrer ceux-ci ! Que jamais je ne les abandonne mentalement !

5. Commentaire

Par Trakpa Gyaltzen³, suite.

B. La section principale, l'explication détaillée des sections de la prière d'aspiration

1. La partie principale :

- **a. L'aspiration par une intention pure** བསམ་དག་དང་སེམས་མི་བསྐྱད་དང་།
 - (1) L'intention d'offrir aux Bouddhas སངས་རྒྱལ་མཚོ་དཔའི་བསམ་པ།
 - (2) Remplir leurs intentions
 - (3) Purifier les terres de Bouddha
 - (4) Bénéficier aux êtres
- **b. Ne pas oublier la bodhicitta**
 - (1) Aspirer à se souvenir des vies antérieures
 - (2) Aspirer à devenir un renonçant
 - (3) Aspirer à s'entraîner dans la conduite générale et la discipline pure
 - (4) Aspirer à enseigner le Dharma dans différentes langues
 - (5) Aspirer à un effort dans la vertu
 - (6) Aspirer à ne pas oublier la bodhicitta grâce à cinq causes
 - (7) Aspirer à être libre des conditions défavorables
- **c. L'aspiration à pratiquer sans voiles**
- **d. L'aspiration à apporter des bénéfices et du bonheur**
- **e. L'aspiration à porter l'armure**
- **f. L'aspiration à rencontrer des amis de fortune similaire**
- **g. L'aspiration à fréquenter et satisfaire les amis spirituels**

g. L'aspiration à fréquenter et satisfaire les amis spirituels

བདུན་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཅིང་མཉེས་པར་བྱེད་པར་སློན་པ་ནི།

བདག་ལ་ཕན་པར་འདོད་པའི་གྲོགས་པོ་དག། །བཟང་པོའི་སྤྱོད་པ་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་རྣམས། །
དེ་དག་དང་ཡང་རྟག་ཏུ་ཐུན་པར་ཤོག། །དེ་དག་བདག་གིས་ནམ་ཡང་ཡིད་མི་དབྱུང་། །

³ Drakpa Gyaltzen, élève du Seigneur du Refuge Jamyang Kyentse Wangpo.

Que j'aie toujours pour compagnons ceux qui désirent mon bien,
 Ceux qui enseignent parfaitement la conduite vertueuse !
 Puissé-je constamment les rencontrer
 Et jamais les contrarier ! [24]

དེའང་། བདག་ལ་སྤྱིར་རྗེ་སྐྱོ་ནས་དམ་པའི་ཚོས་གྱིས་པན་འདོགས་པའི་སྐྱོགས་པོ་འཁོར་བ་དང་ཐེག་
 དམན་ལས་ཡོངས་སུ་སྐྱོབ་ཅིང་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེ་བ་སྤྱིར་བའི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་གང་དག་བཟང་པོ་
 སྤྱོད་པའི་ཚོས་གྱི་ལག་ལེན་རབ་ཏུ་སྟོན་ཅིང་འཆད་པར་བྱེད་པ་རྣམས་གང་ཡིན་པའི་ཚོས་སྐྱོ་བ་དེ་དག་དང་
 ཡང་བྱང་ཚུབ་མ་ཐོབ་གྱི་བར་དུས་ཏྟག་ཏུ་སྤང་པར་ཤོག་ཅིག །

Puisse-je toujours rencontrer, jusqu'à ce que j'obtienne l'éveil (བྱང་ཚུབ་ *bodhi*), ces précepteurs spirituels (དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ *kalyāṇamitra*) qui, par compassion (སྤྱིར་རྗེ་ *karuṇā*) envers moi, me bénéficient par le saint Dharma (དམ་པའི་ཚོས་ *saddharma*), ces amis qui protègent complètement du saṃsāra (འཁོར་བ་ *saṃsāra*) et du véhicule inférieur (ཐེག་དམན་ *hīnayāna*) et qui accordent le bonheur du Grand Véhicule (ཐེག་ཆེན་ *mahāyāna*), ces maîtres du Dharma (ཚོས་སྐྱོ་བ་ *dharmabhāṇaka*) qui enseignent et expliquent parfaitement la pratique du Dharma de la noble conduite (བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་ *bhadracaryā*).

སྤང་ནས་ཀྱང་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་དེ་དག་བདག་གིས་དུས་ནམ་ཡང་ལན་གཅིག་གམ་སྤང་གཅིག་ཀྱང་
 ཐུགས་ཡིད་མི་དཔྱུང་ཞིང་བསམ་སྤྱོད་གཉེས་གྱི་སྐྱོ་ནས་མཉེས་པ་ཁོ་ན་སྐྱབ་པར་ཤོག་ཅིག་པའོ། །

Après les avoir rencontrés, puisse-je ne jamais, à aucun moment, même pour un instant, décevoir l'esprit (ཐུགས་ཡིད་ *citta*) de ces saints amis spirituels (བཤེས་གཉེན་དམ་པ་ *kalyāṇamitra*), et puisse-je uniquement les satisfaire par l'attitude et la conduite (བསམ་སྤྱོད་གཉེས་ *manaskāra*).

6. Vocabulaire du commentaire

དེ་	cela, ce
འང་	aussi, même
བདག་	moi, soi
ལ་	à, pour
སྐྱིད་རྗེ་	compassion
སྐྱིད་རྗེའི་སྐོ་ནས་	par la porte/par le biais de la compassion
སྐོ་	porte
ནས་	depuis, à partir de
དམ་པ་	saint, excellent
ཚོས་	dharma, enseignement
ཀྱིས་	par (instrumental)
སན་འདོགས་པ་	qui aide, qui bénéficie
སན་	bénéfice, aide
འདོགས་པ་	accomplir, faire
སྐྱོགས་པོ་	ami, compagnon
འཁོར་བ་	samsāra, cycle des existences
དང་	et
ཐོག་དམན་	véhicule inférieur
ཐོག་	véhicule
དམན་	inférieur

ལས་	de, depuis
ཡོངས་སུ་	complètement
སྐྱོབ་	protéger
ཅིང་	et (conjonction)
ཐོག་ཆེན་	Mahāyāna, Grand Véhicule
ཆེན་	grand
མི་	de (génitif)
བདེ་བ་	bonheur
སྤྲོད་བ་	donner
དགེ་བ་	vertueux
བཤེས་གཞིན་	ami spirituel
གང་དག་	ceux qui
གང་	qui, lequel
དག་	pluriel
བཟང་པོ་སྦྱོང་བ་	noble conduite
བཟང་པོ་	bon, noble
སྦྱོང་བ་	conduite, pratique
ལག་ལེན་	pratique
རབ་ཏུ་	parfaitement
སྟོན་	enseigner
འཆད་པ་	expliquer
བྱེད་པ་	faire

ཅམས་	pluriel
ཡིན་པ་	être
ཚོས་སྐྱེ་བ་	maître du dharma
སྐྱེ་བ་	parler, enseigner
དེ་དག་	ceux-ci
ཡང་	aussi
བྱང་ཆུབ་	éveil
མ་	ne pas
ཚོབ་	obtenir
གྱི་བར་དུ་	jusqu'à
བར་	entre
དུ་	à, vers
དུས་	temps
ཉག་ཏུ་	toujours
ཕྱད་པ་	rencontrer
ཤོག་ཅིག་	puisse (souhait)
ཕྱད་ནས་	ayant rencontré
ཡང་	même
གིས་	par
ནམ་ཡང་	jamais
ནམ་	quand
ལན་གཅིག་	une fois

ལན་	fois
གཅིག་	un
གམ་	ou
སྐད་གཅིག་	un instant
སྐད་	instant
སྤྲུགས་	esprit, cœur
ཡིད་	mental
མི་	ne pas
དབྱུང་	troubler, déplaire
ཞིང་	et
བསམ་སྐྱོར་	pensée et action
བསམ་	pensée
སྐྱོར་	action, pratique
གཉིས་	deux
མཉེས་པ་	plaire, satisfaire
ཁོ་ན་	seulement
སྐྱུབ་པ་	accomplir, réaliser
པའོ་	particule finale